

Конкурентні взаємини дендрофільних гризунів з позиції їх екоморфологічної мінливості.

Зізда Юлія

Відділ охорони природних екосистем, Інститут
екології Карпат НАНУ, м. Львів,

Вступ

- На морфологічну мінливість видів у межах одної гільдії і їх розподіл у просторі значною мірою впливає специфіка середовища їх існування (Бигон та ін., 1989).
- Найвний оптимальний комплекс умов забезпечує високе різноманіття видів, що є показником стійкості екосистем, а одною із причин високої їх диференціації, зокрема беручи до уваги харчовий аспект, є уникнення конкуренції між представниками одної групи (Бигон і ін., 1989; Загороднюк, 2007).
- Види у межах одної гільдії, які мають найменш представлені конкурентні стосунки і почуваються добре, мають чітко розходитися вздовж осі, що відповідає одному ресурсу, а сусідні за цим градієнтом види мають закономірно відрізнятися за структурами, пов'язаними з живленням (Бигон і ін., 1989).

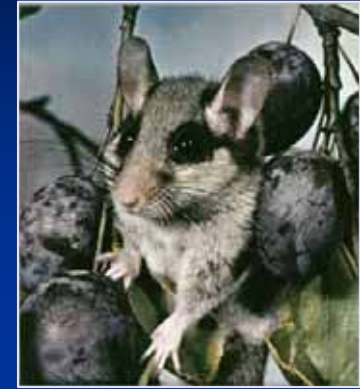
Об'єкти дослідження

- Гільдія дендрофілів, група середньо розмірних ссавців, основу харчів яких складає рослинна їжа, і характер життя відповідає деревному.
- Гільдія включає п'ять видів гризунів, які характеризуються досить близькими екоморфологічними нішами:
 - Вивірка звичайна (*Sciurus vulgaris*)
 - соня лісова (*Dryomys nitedula*)
 - соня садова (*Elomys quercinus*)
 - вовчок ліскулька (*Muscardinus avellanarius*)
 - вовчок сірий (*Myoxus glis*).

Мета та методи роботи

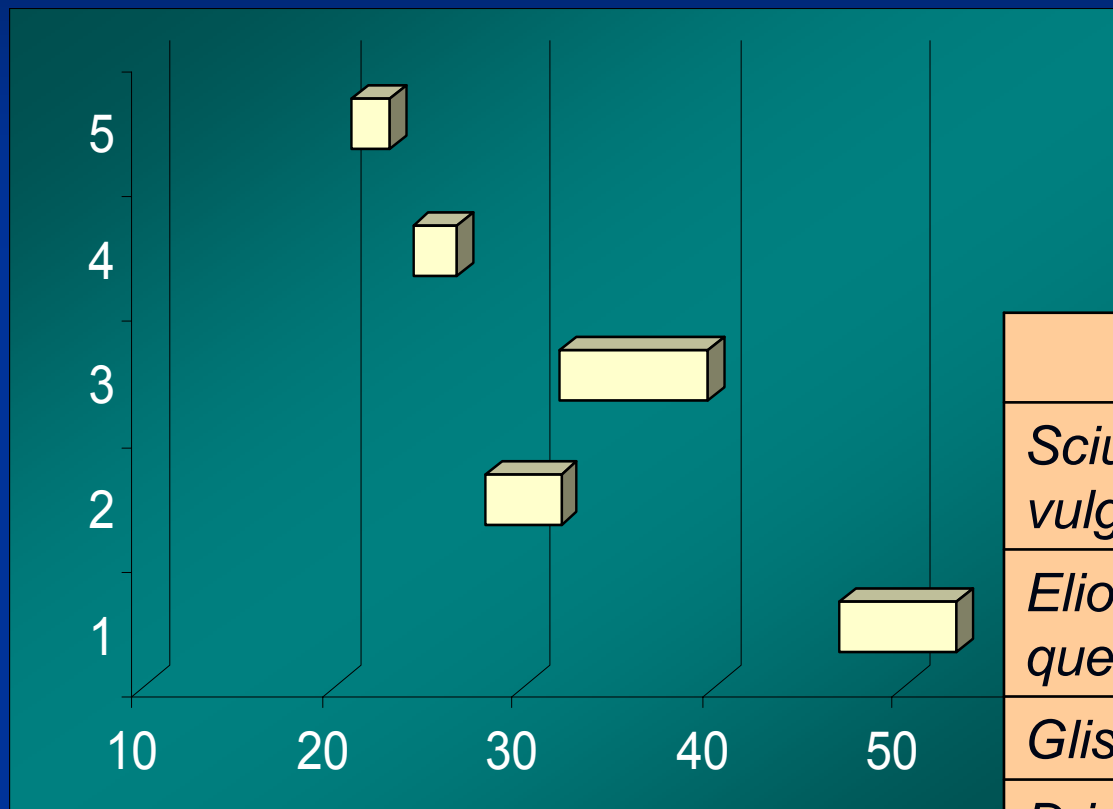
Проаналізувати конкурентні взаємини
цієї гільдії в Україні та Європі.

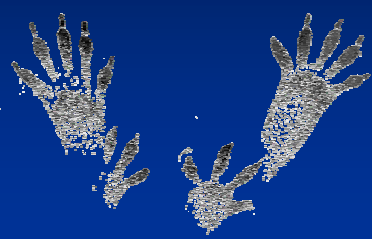
- Для цього використано виміри конділо-базальної довжини черепа.
- Матеріал накопичено, використовуючи колекції зоологічних музеїв львівського та ужгородського університетів, літературні дані, дані колег та власні знахідки.
- Для кожного виду взято загальний min–max, з яких побудовано наступні діаграми...

Розподіл ознак за їх величинами

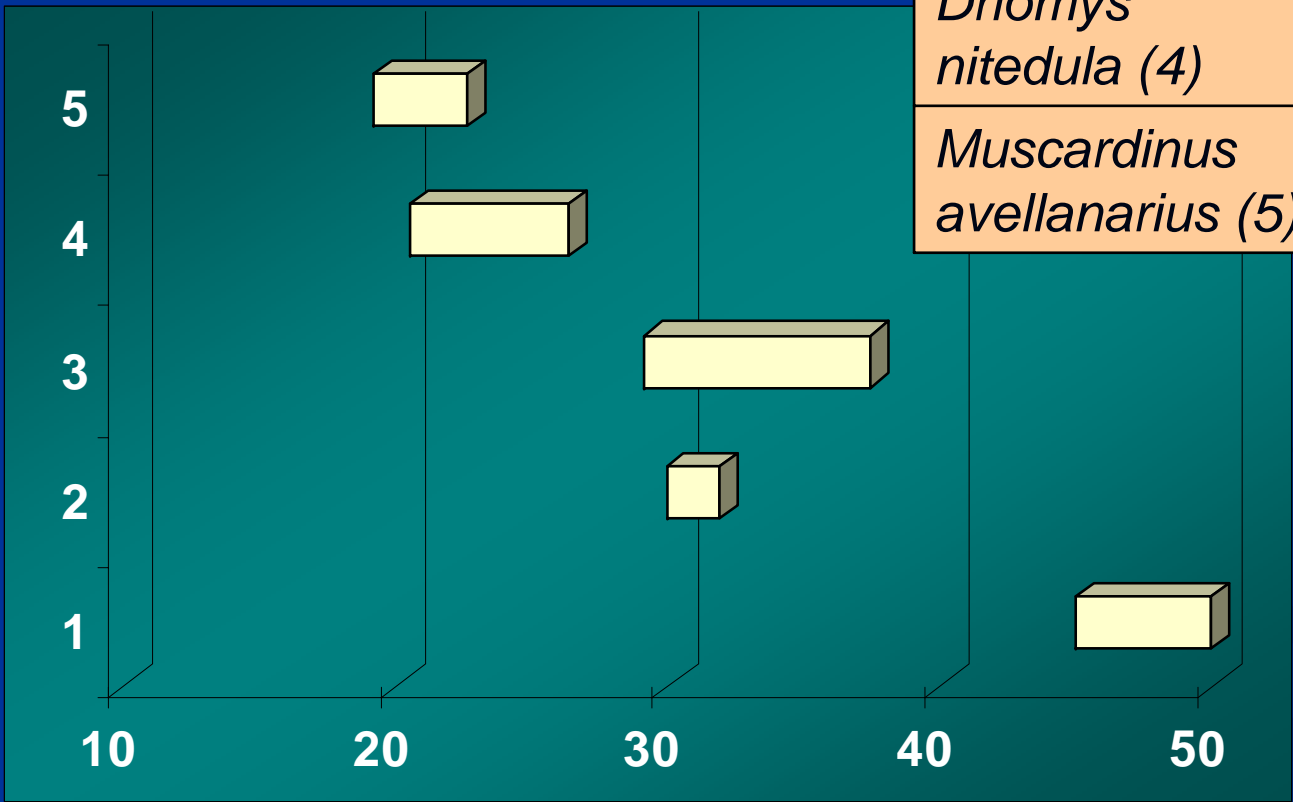
Один від іншого види віддалені за СВЛ черепа на 1,1; 0; 1,6; 1,2 мм ВІДПОВІДНО.

	Україна		
<i>Sciurus vulgaris</i> (1)	46,6	6,2	52,8
<i>Eliomys quercinus</i> (2)	28	4	32
<i>Glis glis</i> (3)	31,9	7,8	39,7
<i>Driomys nitedula</i> (4)	24,2	2,3	26,5
<i>Muscardinus avellanarius</i> (5)	21	2	23

	Европа		
<i>Sciurus vulgaris</i> (1)	45,1	4,9	50
<i>Eliomys quercinus</i> (2)	30	2	32
<i>Glis glis</i> (3)	29,2	8,3	37,5
<i>Driomys nitedula</i> (4)	20,6	5,8	26,4
<i>Muscardinus avellanarius</i> (5)	19,2	3,5	22,7

Обґрунтування...

У останніх спостерігаються дещо менші показники довжин черепа і враховуючи мінімум цих вимірів разом з «українськими», маємо найбільш відокремлену позицію для вивірки звичайної і пару конкуруючих між собою вовчкових, показники яких суттєво перекриваються.

Через такий розподіл можна пояснити рідкі знахідки соні садової і найбільше представленого, зокрема в колекціях вовчка сірого.

На завершення...

Отже, Зробивши кілька основних вимірів черепа, структур, пов'язаних із живленням і знаючи загальні особливості екології виду (гільдії), можна зробити досить ґрунтовний аналіз конкурентних взаємовідносин видів у межах одної гільдії у певному регіоні та описати характер їх ніш загалом, як це зроблено у схожих працях, з яких, власне і запозичена ідея.

Дані праці стосуються підвидів хребетних загалом і окремо аналізу конкурентних відносин гільдії норкових, де додатково для аналізу порахований показник Хатчинсона (розподілу ознак), використовуючи довжину зубного ряду.

Дякую за увагу

Щиро вдячна колегам львівського (Ігорю Шидловському, Андрію) та ужгородського (Олександрю Бокотею і Арпаду Крону) музеїв за надання допомоги в опрацюванні колекцій, за ідею роботи та її обговорення дякую Ігорю Загороднюку.

За настанови до роботи спасибі моєму науковому керівнику, Олександрю Олександровичу Кагало. Також велике спасибі всім організаторам цієї зустрічі і за увагу.